

ването на идеята за единната нация, съгласувани интереси на отделните съсловия. И тогава нашият народъ, сплотенъ около едни и същи възвишени и благородни идеали, ще създаде трайни и значителни културни ценности.

Преди да свърша, искамъ да обърна вниманието върху още едно голѣмо задължение на нашата интелигенция. Образованиятъ човѣкъ винаги изпѣква повече или по-малко надъ околната срѣда, която стои на по-долно образователно ниво, отколкото него. Той е постоянно на показъ, тъй да се каже, и се сочи за примѣръ. Само по силата на това, той може съ личното си държание да упражни голѣмо културно въздействие върху околнитѣ си, обаче, при лошъ примѣръ това влияние може да бѣде пагубно. Това не трѣбва да се изпуска никога изпредвидъ отъ нашата интелигенция. Тя не трѣбва да забравя никога, че много очи я следятъ и че една нейна погрѣшна стѣпка, а още повече едно нейно падение, ще има пагубни последици не толкова, и не само за нея, а въ по-голѣмъ размѣръ за обществото. Тя трѣбва да се покаже достойна за образованието, което притежава и да помни винаги, че единъ пѣтъ добила по-голѣмо образование, тя не принадлежи на себе си, а на обществото и народа, и че носи тежка отговорностъ предъ тѣхъ. Кждето и когато да е, тя е длъжна да бѣде само свѣтълъ примѣръ за обществото и народа и да ги тласка къмъ все по-голѣмо въздигане.

Фаустъ, следъ като е прекаралъ срѣдъ пожълтѣли рѣкописи, пергаменти и дебели томове единъ дълъгъ периодъ на суха интелектуална работа, следъ като е измѣчванъ същевременно отъ незадоволения стремежъ да литне въ сврѣхсетивнитѣ сфери и да обхване вселената, следъ като отстѣпва редица години предъ напора на влѣченията си къмъ живота и неговитѣ наслади и болки, следъ като се е поддалъ известно време на стремежа си къмъ мощъ и се е движилъ въ най-високитѣ сфери на земния животъ и никжде неговиятъ вѣчно неспокоенъ духъ не е намѣрилъ задоволение и покой, значи следъ единъ дълъгъ периодъ на краенъ индивидуализмъ, най-после той се посвещава на културна дейность върху обществото и за обществото, на което той иска да създаде материално и духовно благоденствие. Никакъвъ индивидуалистиченъ егоизмъ, никакво самодоволство, никаква жажда за удоволствия не помрачава повече душата му; той иска да бѣде слуга на човѣчеството и да движи напредъ прогреса му. И той съзира въ далечното бѣдеще картината на оастиливеното отъ него работяще човѣчество, която най-после ще задоволи и успокои духа му. Такава дейность бѣ идеала и на стария Гьоте, когато той довърши най-гениалното си творение; тоя идеалъ той завеща на германския народъ и на цѣлото човѣчество. Нека тоя идеалъ вдъхновява и нашата интелигенция, особно подрастващата. Нека тя обикне нашия цененъ народъ, да се сближи съ него, да посвети знанията и енергията си въ служба на него. Така неговитѣ интелигентнитѣ синове ще му станатъ истински културни водачи и ще допринесатъ извънредно много за преодоляването на днешната духовна безпѣтица и стопанска криза.

Проф. Я. Арнаудовъ,

членъ отъ контролния съветъ на В. Ч. С.